

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Sofia Eneborg/Ebba Larsson
08-578 292 52
Strategisk trafikplanerare/mobilitetsstrateg
ebba.larsson@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2021-12-21

Sida
1 (7)
Diarienummer
KSM2021-404.510

Mottagare
Hållbarhetsutskottet

Svar på remiss Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2022–2033

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till hållbarhetsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse och det södertörns gemensamma yttrandet antas som Tyresö kommuns svar på remiss Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2022–2033.

Kommunstyrelseförvaltningen

Elin Waltersson
Tf. Kommundirektör

Charlotta Klinth
Tf. Chef samhällsbyggnadskontoret

Sammanfattning

Länsplan för regional transportinfrastruktur är en del av den statliga transportinfrastrukturplaneringen. Region Stockholm har fått i uppdrag att revidera nuvarande länsplan, och har nu tagit fram ett förslag för åren 2022-2033. Den totala ramen för kommande planeringsperiod 2022 - 2033 är drygt 10 000 miljoner kronor. Remisstiden sträcker sig till den 1 februari 2022 och Tyresö kommun har fått förlängd svarstid till 9 feb 2022.

Länsplanen innehåller investeringar som ska bidra till att nå målen i den regionala utvecklingsplanen, RUFSS 2050. Tyresö kommun bedömer att länsplanen i stort följer RUFSS 2050 och att de sex huvudprinciperna som beskrivs är bra. De är relevanta och viktiga som planeringsunderlag till planen. I förslaget finns ett antal nya namngivna objekt, men flertalet finns kvar från föregående plan. De föreslagna objekten möter dock inte till fullo de föreslagna målsättningarna i planen. Beloppsgränsen på mindre åtgärder har höjts från 25 miljoner kronor till 50 miljoner kronor, vilket är positivt.

Gullmarsplan är för Tyresö kommun den viktigaste bytespunkten och att detta objekt funnits i tidigare planer, men nu är borttaget och att denna förändring inte har kommunicerats med Tyresö kommun, är synnerligen beklagligt. Detta särskilt då en av principerna som presenterats i länsplaneförslaget är samverkan. Tyresö kommun kräver likt Södertörnskommunerna en ny formulering i länsplanen.

Objektet för Stombuss 1+3 väg 73 Norra Sköndal-Gullmarsplan-Solna C finns kvar i planen, men även här behöver samverkan mellan kommuner och Region Stockholm förbättras. Den dialog som funnits har varit sporadisk och även här önskar Tyresö kommun att Region Stockholm håller i stafettpinnen. Det är inte acceptabelt att denna åtgärd ligger så sent i planperioden som år 2031. Den behöver genomföras tidigare för att bland annat garantera restider för kollektivtrafikresenärer. Även Norra Sköndal finns kvar från gällande länsplan, men vägplanen som är fastställd för denna bytespunkt tar inte höjd för kommande och utökad busstrafik som trafikförvaltningen, Region Stockholm ser år 2030. Det innebär att uppsatta mål i RUFSS 2050 om att kollektivtrafikandelar ska öka inte fullt ut beaktas.

Det regionala cykelstråket, Vendelsöstråket, finns även kvar från gällande länsplan. Detta objekt har fått utökade ekonomiska ramar vilket Tyresö kommun ser som positivt eftersom projektet kan genomföras enligt föreslagen tidplan.

Beskrivning av ärendet

Länsplan för regional transportinfrastruktur är en del av den statliga transportinfrastrukturplaneringen. I juni 2021 fick Region Stockholm i uppdrag att revidera nuvarande länsplan, och har nu tagit fram ett förslag för åren 2022-2033. Planen redogör för investeringar samt medfinansiering i den regionala transportinfrastrukturen, vilket inrymmer väg, cykelväg, spårväg, tunnelbana och pendeltåg. Den totala ramen för kommande planeringsperiod 2022 - 2033 är drygt 10 000 miljoner kronor, vilket är en avsevärd ökning jämfört med förra planens ekonomiska ramar. En stor del av planens medel är bunden till flertalet förhandlingar och överenskommelser som gjorts tidigare.

Tyresö kommun har bjudits in till samråd och ges i och med det möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Efter samråd lämnar Region Stockholm slutligt förslag till länsplan till regeringen den 30 april 2022. Därefter väntas regeringens beslut om ekonomiska ramar och Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2022-2033 fastställas. Remisstiden sträcker sig till den 1 februari 2022 och Tyresö kommun har fått förlängd svarstid till 9 feb 2022.

Länsplanen innehåller investeringar som ska bidra till att nå målen i den regionala utvecklingsplanen, RUF5 2050. I förslaget finns ett antal nya namngivna objekt och ökad medelsfördelning till mindre åtgärder under 50 miljoner kronor, tidigare var fick inte mindre åtgärder inte kosta mer än 25 miljoner.

Region Stockholm vill att remissinstanserna svarar på följande frågor:

1. Har Region Stockholm utgått från rätt mål och principer? Är dessa relevanta ur ert perspektiv, respektive ur ett regionalt perspektiv? Beskriv gärna om något saknas eller bör tas bort.
2. Möter de föreslagna objekten upp mot de föreslagna målsättningarna?
3. Anser ni att prioriteringarna för åtgärdsområdena (åtgärder under 50 miljoner kronor) är relevanta och att fördelningen av dessa motsvarar länets behov?

Tyresö kommuns synpunkter

Tyresö kommun ställer sig positiv till att länsplanens ekonomiska ramar har ökat kraftigt sedan förra länsplanen. Samtidigt är det av största vikt att genomförbarheten av föreslagna åtgärder även kan möta målen i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050.

Har Region Stockholm utgått från rätt mål och principer?

Tyresö kommun bedömer att länsplanen ska följa RUFS 2050 och att de sex huvudprinciperna som beskrivs i RUFS är relevanta och viktiga som planeringsunderlag till länsplanen.

1. Tät och flerkärnig struktur med effektiva bytespunkter och tvärförbindelser
2. Hög tillgänglighet med kollektivtrafiken som norm
3. Utnyttja befintlig transportinfrastruktur smart och effektivt
4. Utbyggnad av det regionala cykelvägnätet
5. Stimulera hållbara godstransporter och välfungerande nyttotrafik
6. Öka samverkan och samfinansiering

Tyresö kommun arbetar redan efter dessa principer, men likt Södertörnskommunerna saknar Tyresö kommun perspektiv kopplat till social hållbarhet i detta planförslag. Argument kopplade till bostadsmarknaden, fysisk segregation och tillgång till välfärd behöver stärkas. Vidare behövs ökad tydlighet i hur transportsystemet kopplar mot andra delar av samhällssystemet och växelverkan mellan delarna, vilket utvecklas längre fram i denna skrivelse.

Möter de föreslagna objekten upp mot de föreslagna målsättningarna?

Tyresö kommun anser inte att de föreslagna objekten i länsplanen fullt ut möter de uppsatta målsättningarna och principerna. Anledningen är att en av de viktigaste kollektivtrafikbytespunkterna för Tyresö, Gullmarsplan, har lyfts ut ur planförslaget samt att en långsiktig kollektivtrafikförsörjning till, från och inom Tyresö genom spårtrafik inte finns med som utredningsåtgärd.

Gullmarsplan

Gullmarsplan är för Tyresö kommun den viktigaste bytespunkten för kollektivtrafik och är en av de mest kritiska platserna avseende kapacitet i den centrala regionkärnan vilket beskrivs i förslag till Kollektivtrafikplan 2050. Terminalen är redan fullt utnyttjad och det finns ingen planerad utbyggnad, vilket begränsar möjligheten att ta emot en utökad busstrafik. För att kunna omhänderta ett ökat kollektivtrafikresande med buss och för att nå regionens mål om en ökad kollektivtrafikandel behöver Gullmarsplan utvecklas.

Med detta som bakgrund är det synnerligen beklagligt att Gullmarsplan som objekt har lyfts bort ur förslaget till länsplan. Likaså är det inte acceptabelt att detta inte har kommunicerats med Tyresö kommun, särskilt då en av principerna som presenterats i detta länsplaneförslag är samverkan. Gullmarsplans ombyggnad har länge legat i länsplanen och funnits med som objekt sedan 2010 och en lösning hade behövt vara på plats redan nu med om- och utbyggnad färdig till år 2030.

Förslaget till länsplan noterar att behoven av förbättringar kvarstår för de borttagna åtgärderna Brommaplan samt Gullmarsplan och att nya lösningar behöver studeras så att åtgärder kan läggas in i kommande planer. Tyresö kommun menar att Region Stockholm måste leda detta arbete, och ta sitt ansvar för kollektivtrafikutvecklingen genom att omgående påbörja arbetet med att hitta en lösning för busstrafikens angöring och en välfungerande terminal. Detta ansvar kan inte läggas på en kommun.

Tyresö kommun kräver likt Södertörnskommunerna en ny formulering i länsplanen, samt att ett utvecklingsarbete omedelbart ska påbörjas. Det ska även framgå vem som ska driva arbetet, vilket Tyresö kommun anser är Region Stockholm. Vidare ska berörda kommuner vara delaktiga planerings- och utredningsarbetet.

Spårburen trafik till Tyresö

I dagsläget finns det ingen spårförbindelse mellan Tyresö och Stockholm. Men eftersom bussystemet inom en snar framtid når sitt kapacitetstak, vägnätet redan idag är högt belastat med stor trängselproblematik framförallt på väg 73 och Gullmarsplan som bytespunkt för buss har stora problem, är någon form av spårlösning en fråga som borde utredas. Behov av spårburen trafik diskuteras även i remissförslaget för Kollektivtrafikplan 2050. Tyresö kommun anser att en sådan utredning bör finnas med i länsplanen och att den bör starta omgående.

Väg 73, Stråk 1 + 3

Ett objekt som finns kvar i länsplanen är åtgärden för att förbättra för busstrafiken från östra Södertörn till Gullmarsplan benämnd Stombuss 1+3 väg 73 Norra Sköndal-Gullmarsplan-Solna C. Men även här behöver samverkan mellan kommuner och Region Stockholm förbättras och Region Stockholm behöver hålla i stafettpinnen. Väg 73 har idag stora kapacitets- och framkomlighetsproblem, vilket gör att bussar inte kan ta sig fram på ett optimalt sätt. Det är inte acceptabelt att denna åtgärd ligger så sent som år 2031 i planperioden. Den behöver genomföras tidigare för att bland annat garantera restider för kollektivtrafikresenärer. Tyresö kommun har inför framtagandet av gällande länsplan tagit beslut om en intention om medfinansiering för detta objekt. Åtgärden behöver studeras mer och är nära kopplad till Gullmarsplans utveckling, vilket också ligger i linje med mål om helhet och samverkan.

Norra Sköndal, kollektivtrafikåtgärd

Detta objekt finns också kvar från gällande länsplan, men vägplanen som är fastställd för denna bytespunkt tar inte höjd för kommande och utökad busstrafik som trafikförvaltningen, Region Stockholm ser år 2030. Detta leder till att uppsatta mål i RUF5 2050 om att kollektivtrafikandelar ska öka inte nås eftersom objektet endast omhändertar dagens busstrafik och tar inte hänsyn för kommande bussutveckling. Även detta projekt har pågått över en lång tid och innehållet har minskat med åren, vilket Tyresö kommun ser ytterst negativt på. Från början ingick bland annat ombyggnation av trafiksignal för gång- och cykelpassage i plan väster om bytespunkten Norra Sköndal i projektet, men denna åtgärd är nu bortplockad på grund av brist på fullständig finansiering.

Vendelsöstråket, regionalt cykelstråk

Även detta objekt finns med i gällande länsplan och har fått utökade ekonomiska ramar vilket Tyresö kommun ser som positivt eftersom åtgärden kan genomföras enligt föreslagen tidplan.

Vikten av god genomförbarhet

Flertalet åtgärder i länsplanen visar på högre genomförandekostnader än ursprungligen beräknat. Detta är ett återkommande problem där Tyresö kommun ser att åtgärdsvalsstudier behöver kompletteras med någon form av mer djupgående studie över genomförbarheten. Detta för att säkerställa att objekten är mogna för ett genomförande och att de är möjliga att kostnadssätta på ett realistiskt sätt givet var i planperioden de ska placeras. Med fördjupade genomförandestudier och/eller högre riskpåslag ges bättre finansiella förutsättningar för åtgärderna och länsplanen kan genomföras enklare.

Är prioriteringarna för åtgärdsområdena relevanta och att fördelningen av dessa motsvarar länets behov?

Tyresö kommun tycker att det är positivt att beloppsgränsen på mindre åtgärder har höjts från 25 miljoner kronor till 50 miljoner kronor samt att avsatta medel för åtgärdsområdena har utökats, även om de hamnar sent i planperioden. En utökning av åtgärdsområdena och en höjning av beloppsgränsen kräver dock ett transparent och effektivt arbetssätt för att löpande kunna bedöma om åtgärderna hamnar på rätt plats i länet samt vilken nytta de tillför. Hur detta ska gå till finns inte närmare beskrivet i planen, något Tyresö kommun saknar. Vidare är det svårt för en enskild kommun att avgöra om fördelningen mellan åtgärdsområdena är rimlig samt om de beviljade åtgärderna hamnar på rätt plats i länet, då en samlad bristbeskrivning inte redovisas.

Hållbarhetsbedömning av planen

Det är bra att planen har genomlysts genom en strategisk miljöbedömning och social konsekvensbedömning. Det är positivt att länsplanen satsar på en överflyttning av biltrafik till kollektivtrafik och cykel i och med de mål som är uppsatta i RUFSS 2050. Dessa satsningar kan bidra till minskad segregation, men argumenten skulle kunna utvecklas tydligare i planen likväl som planens konsekvenser för barn och unga.

Åtgärderna ger positiva effekter på klimat och miljö då utveckling och stadsplanering sker i befintliga stadsmiljöer. Samtidigt beskrivs att utbyggnader ger negativa effekter på klimat och energianvändning, det är bra att planen även belyser detta. Vidare diskuteras även hur kollektivtrafik och cykel bidrar till ett mer jämställt samhälle.

Prövning av barnets bästa

Barn och ungas påverkan av länsplanen beaktas i den sociala konsekvensbedömningen. Kollektivtrafik och cykel kan i stort ses som ett sätt för barn och unga att resa mer självständigt liksom en förbättring av trafiksäkerheten särskilt vid skolor men även vid mötesplatser som idrotts- och fritidsanläggningar, bidrar positivt för barn och unga. För att ytterligare tydliggöra effekterna av utökade kollektivtrafik- och cykelinsatser för barn och ungas bästa hade det dock varit bra om en separat barnkonsekvensbedömning gjorts.

Bilagor

Missiv remiss Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2022–2033

Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2022–2033

Södertörnsregionens yttrande på remiss Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2022–2033